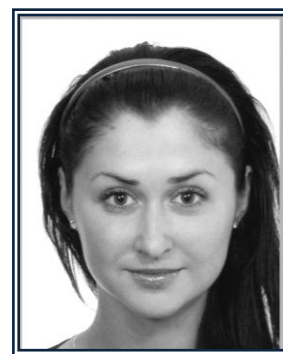

УДК 658.14(477)

Андрухова Ольга Олександрівна,
аспірант
Хмельницького національного університету

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЯК ЛОГІСТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ

У статті наведене теоретичне обґрунтування управління підприємством як логістичною системою, що надає можливість підвищувати якість і адаптивність управління. Виходячи із цього, у роботі пропонуємо уточнене трактування поняття «логістична система».

Ключові слова: логістична система (ЛС), логістичні інформаційні системи (ЛІС), макрологістична система, мікрологістична система, мезологістична система.

Постановка проблеми. Зміна підходів і принципів організації і управління господарською діяльністю, яке відбулося внаслідок переходу економіки України до ринкової моделі господарювання, викликали арсенал принципів, методів і засобів організаційно-аналітичної оптимізації, адекватних механізмів нової ринкової моделі. На сучасному етапі розвитку економіки України управління виробництвом і процесами обігу матеріальних, грошових та інших ресурсів, засноване на традиційних підходах, значною мірою себе вичерпало, у результаті чого особливої актуальності набули дослідження з розробки нових, нетрадиційних підходів до управління у виробництві і споживанні, серед яких гідне місце зайняла теорія логістики. Логістичний підхід до управління підприємством націлений на забезпечення раціоналізації потокових процесів у рамках керованої системи з позиції єдиного матеріалопровідного ланцюга, інтеграція окремих частин якого здійснюється на технічному, технологічному, економічному, методологічному рівнях, а мінімізація витрат часу і ресурсів досягається шляхом оптимізації наскрізного управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тому ряд учених – Альбеков А., Кузнецов В., Лактіонова О., Ларіна Р., Митько О., Ніколайчук В., Омельченко В., Радецька О., Фролова Л. – сходяться на думці, що найбільш доцільною та ефективною формою застосування логістики в умовах транзитивної економіки є створення логістичної системи.

Як і для низки інших основних понять, у логістиці загальноприйнятого поняття логістичної системи у вітчизняній, у зарубіжній літературах немає.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування управління підприємством як логістичною системою, що надає можливість підвищувати якість і адаптивність управління. На цій підставі, у роботі пропонується уточнене трактування поняття «логістична система».

Виклад основного матеріалу дослідження. Практика управління, яка склалася на вітчизняних підприємствах, надає широкі можливості для ефективного використання

логістичного підходу шляхом упровадження сучасних комп'ютерних технологій у сфері матеріально-технічного забезпечення, що обґрунтовує актуальність статті. Проте впровадження логістичного підходу до управління матеріальними запасами підприємства гальмується слабким концептуальним і методичним обґрунтуванням, у тому числі й у сфері розробки логістичних інформаційних систем, а також недостатнім рівнем адаптації практики / теорії створення логістичних систем до умов сучасного машинобудування. Головним чином упровадження логістики за допомогою зовнішніх розробок набуває суто декоративного характеру, що не сприяє інтенсивному засвоєнню досягнень сучасної логістики.

В. Омельченко дає таке трактування цього поняття: «Логістична система являє собою систему керування господарською чи іншою структурою в сфері суспільно корисної діяльності, що дозволяє вчасно вирішувати всю сукупність взаємозалежних тактичних і стратегічних завдань, що забезпечують оптимізацію інтегрованих потокових процесів та протікають у цих структурах за заданими критеріями (доходами, прибутком, витратами, якістю обслуговування, конкурентоздатністю та ін.)» [6, с. 195].

Постачальницько-виробничо-збутові логістичні системи створюються з метою довозення сировини, матеріалів і напівфабрикатів до виробничого підприємства, внутрішньозаводської переробки сировини, матеріалів і напівфабрикатів, доведення готової металопродукції до споживача відповідно до інтересів і вимог останнього [2, с. 87].

У розглянутих вище трактуваннях не згадується про структуру логістичної системи, що є важливим, оскільки, серед основних властивостей логістичних систем передбачається наявність великої кількості елементів (ланок), що визначає такі властивості: структурованість (поліструктурність), складність й ієрархічність. На відміну від вищезгаданих більш рідко згадуються такі властивості логістичної системи: емерджентність, адаптивність, рухливість, синергія, оптимальність, еквіфінальність.

Із погляду відображення властивостей більш повно сутність логістичної системи розкривають такі трактування даного поняття:

- це адаптивна система зі зворотним зв'язком, яка виконує ті або інші логістичні функції та складається з декількох підсистем з розвиненими зв'язками в зовнішньому середовищі [3, с. 57];
- це складна організаційно завершена (структурована) економічна система, що утворена елементами-ланками, взаємозв'язаними в єдиному процесі управління матеріальними і відповідними їм потоками [3, с. 57];
- це складна організаційно-завершена (структурована) економічна система, яка охоплює елементи-ланки, взаємозв'язані в єдиному процесі управління матеріальними і супутніми їм інформаційними потоками, причому завдання функціонування цих ланок об'єднані внутрішніми цілями організації бізнесу і (або) зовнішніми цілями» [4, с. 23].

Як показав аналіз підходів до визначення логістичної системи, трактування, яке було розглянуто останнім, більш точно відбиває суть логістичної системи, проте при цьому підході не згадується про наявність серед логістичних потоків фінансових, про властивості адаптивності, рухливості, оптимальності й еквіфінальності. Виходячи з цього, на основі проаналізованих підходів до визначення логістичної системи пропонуємо таке визначення: «Логістична система – це складна організаційно-завершена (структурована) економічна система, що складається з елементів-ланок, взаємозалежних в єдиному процесі управління матеріальними і супутніми їм інформаційними та фінансовими потоками, метою функціонування якої є досягнення поставлених перед системою цілей і адаптація до ендогенних і екзогенних впливів шляхом оптимізації потокових процесів».

За рівнем економічних відносин одні вчені підрозділяють логістичні системи на макрота мікрологістичні, інші окремо виділяють ще і мезологістичні системи. Відносно

мезологістичних систем – на особливу увагу заслуговує той факт, що нерідко в наукових джерелах [8, с. 258], згадується не мезологістична система, а мезологістика, хоча з наведеного визначення випливає, що йдеться саме про систему.

Макрологістична система – це велика система управління матеріальними потоками, яка охоплює підприємства й організації, територіально-виробничі комплекси, посередницькі, торговельні і транспортні організації різних відомств, інфраструктуру економіки окремої країни або групи країн. Макрологістична система може створюватися на рівні територіальних або адміністративно-територіальних утворень для вирішення соціально-економічних, екологічних, військових, інших завдань [1, с. 55–56]. У роботі [7, с. 123] особливо підкреслюється, що призначенням макрологістичної системи не є отримання прибутку або досягнення яких-небудь інших корпоративних цілей організації бізнесу.

А. У. Альбеков й О. А. Мітько [1, с. 59] вважають, що мезологістичні системи базуються на корпоративних структурах. О. О. Радецька ж [8, с. 258] відзначає, що мезологістичні системи – інтегровані в одну систему декілька фірм однієї галузі або фірм, що є міжнародними системами (наприклад, транснаціональні корпорації). Визначення О. О. Радецької більш точно розкриває сутність мезологістичних систем, тому що мезорівень логістики може базуватися не тільки на корпоративних утвореннях, але й на інших формах об'єднання бізнес-одиниць. Автори, які не виділяють мезологістичні системи, відносять цей рівень логістики до макрологістичних систем. Наявність двох позицій із цього питання пояснюється тим, що виділення мезологістичних структур відбулося значно пізніше, ніж макро- та мікрологістичних [1, с. 58], унаслідок чого таким логістичним утворенням приділяється значно менше уваги, ніж двом попереднім.

Щодо питання мікрологістичних систем таких розбіжностей немає, і ці системи, як правило, відносять до певної організації бізнесу, наприклад, до фірми-виробника товару (асортименту товарів), вони призначені для управління й оптимізації матеріальних і пов'язаних із ними інших потоків (інформаційних, фінансових) у процесі виробництва та (або) постачання і збуту [1, с. 52; 7, с. 119].

Виходячи з цілей даного дослідження, далі розглядатимемо виключно мікрологістичні системи. Згідно з міжнародними стандартами сімейства ISO 9000 будь-яке підприємство (із точки зору логістичного підходу – мікрологістична система) розглядається як «чорна скринька», що має входні потоки (сировина, матеріали, напівфабрикати, запчастини тощо) і вихідні потоки (товари і послуги) (рис.1).

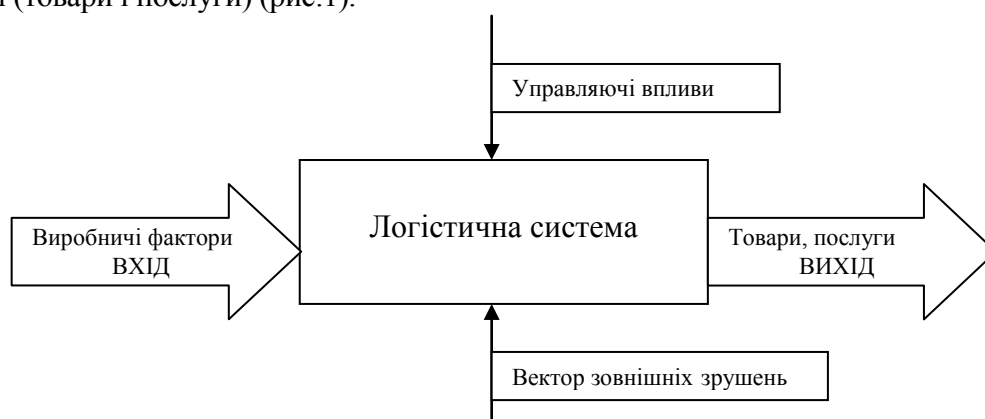

Рис. 1. «Чорна скринька» логістичної системи

На першій стадії сфера дії логістичної системи зазвичай охоплює організацію зберігання готової продукції, яка відправляється з підприємства, її транспортування. Система діє за принципом безпосереднього реагування на щоденні коливання попиту та збої у процесі розподілу продукції.

Для другої стадії характерним є управління потоком товарів, що виробляються підприємством, від останнього пункту виробничої лінії до кінцевого споживача. Контроль системи логістики поширюється на такі функції: обслуговування замовника, обробка замовлень, зберігання готової продукції на підприємстві, управління запасами готової продукції, перспективне планування роботи системи логістики. Для виконання цих завдань використовуються комп'ютери, проте відповідні інформаційні системи, як правило, не відрізняються високою складністю.

Системи логістики третього рівня контролюють логістичні операції від закупівлі сировини до обслуговування кінцевого споживача продукції. До додаткових функцій таких систем відносяться: доставка сировини на підприємство, прогнозування збуту, виробниче планування, закупівля сировини, управління запасами сировини або незавершеного виробництва, проектування систем логістики. Єдина сфера, яка не контролюється менеджером з логістики, – це повсякденне управління підприємством.

Четверта стадія розвитку логістичних систем аналогічна третій, але з одним важливим винятком: такі системи інтегрують процеси планування і контролю операцій логістики з операціями маркетингу, збуту та виробництва.

Практичний досвід роботи зарубіжних підприємств свідчить про те, що сходження від нижчої стадії розвитку систем логістики до вищих відбувається як поступово, так і стрибкоподібно. Отже, вітчизняним підприємствам немає необхідності проходити послідовно всі еволюційні етапи логістичних систем, а, ґрунтуючись на досвіді зарубіжних підприємств, вони можуть приступати відразу до розробки і впровадження логістичних систем третього та четвертого рівнів розвитку. У той же час, не зважаючи на наявність на ринку інформаційних продуктів високотехнологічних систем логістики останнього рівня розвитку, вітчизняні підприємства мають підходити обережно до їх придбання й впровадження через ряд причин, серед яких необхідно виділити такі:

- висока вартість інформаційного забезпечення логістичних інформаційних систем;
- адаптованість розроблених логістичних систем до рівня країн із розвинутою ринковою економікою;
- необхідність перебудови системи управління підприємства у разі впровадження подібних систем.

Висновки. Таким чином, для сучасних підприємств України є доцільною поетапна розробка і впровадження логістичного підходу до управління окремо за функціональними сферами з подальшою їх інтеграцією. Виходячи з того, що завдання логістики полягає в комплексному управлінні наскрізним матеріальним потоком, формування логістичної системи підприємства доцільно починати зі сфери постачання, оскільки саме вона організовує вхід матеріального потоку до логістичної системи.

Затребування наукових підходів і практичних методів логістики збіглося з початком переходу України до ринкових відносин. Як показує зарубіжний досвід і розглянута еволюція логістичних концепцій за кордоном, потреба в конкретному теоретичному апараті та практичній інструментарії логістичного менеджменту залежала від ряду умов, які визначали рівень розвитку продуктивних сил, технологій, політичної обстановки, зрілості ринкових відносин, що склалися в певний історичний період. Можливість застосування і темпи розвитку логістичних підходів у вітчизняному бізнесі необхідно розглядати з урахуванням можливостей сучасних промислових підприємств і особливостей розвитку

економіки України. Логістика як економічна наука характеризується несталим категоріальним апаратом і термінологією. Пріоритет інформаційної частини у процесах логістичної взаємодії суб'єктів мікрологістичної системи диктує необхідність побудови й активного використання логістичних інформаційних систем, які здійснюють інтеграцію логістичних потоків підприємства й оперативне управління ними. З урахуванням з того, що вхід матеріального потоку до мікрологістичної системи відбувається на етапі постачання, доцільно почати впровадження ЛІС саме із цієї сфери.

Список використаних джерел

1. Альбеков А. У. Коммерческая логистика : учебное пособие / А. У. Альбеков. – Ростов н/Д. : Феникс, 2002. – 416 с.
2. Лактионова О. Е. Особенности создания производственно-логистических систем в металлургическом производстве: стратегический аспект / О. Е. Лактионова, А. С. Рыбко // Економіка промисловості. – 2004. – № 2. – С. 87–92.
3. Ларина Р. Р. Логистика в управлении организационно-экономическими системами : монография / Р. Р. Ларина, В. Л. Пилюшенко, В. Н. Амитан. – Донецк : ВИК, 2003. – 239 с.
4. Николайчук В. Основы логистики : учебное пособие / В. Николайчук. – Донецк. : КИТИС, 1999. – 166 с.
5. Николайчук В. Е. Теория и практика управления материальными потоками (логистическая концепция) : монография / В. Е. Николайчук, В. Г. Кузнецов. – Донецк : ДонГУ, 1999. – 413 с.
6. Омельченко В. Умови та принципи створення логістичної інфраструктури в перехідній економіці України / В. Омельченко // Регіональна економіка. – 2004. – № 1. – С. 194–198.
7. Основы логистики : учебное пособие / В. И. Сергеева; под ред. Л. Б. Миротина. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 200 с.
8. Радецька О. О. Інтегрований підхід у логістичній системі / О. О. Радецька // Економіка: проблеми теорії та практики. – Дніпропетровськ : ДНУ. – 2003. – С. 255–260.
9. Фролова Л. Роль логістики в сучасних методах управління економічною діяльністю торговельного підприємства / Л. Фролова // Схід. – 2003. – № 3. – С. 37–39.

Андрухова О. А. Логистический подход к управлению предприятием как логистической системой

В статье приведено теоретическое обоснование управления предприятием как логистической системой, которая предоставляет возможность повышать качество и адаптивность управления. Исходя из этого, в работе предлагаем уточненную трактовку понятия «логистическая система».

Ключевые слова: логистическая система (ЛС), логистические информационные системы (ЛИС), макрологистическая система, микрологистическая система, мезологистична система.

Andruxhova O. A. Logistic Going Near Management Enterprise as Logistic System

In the article is result the theoretical ground of management an enterprise as by the logistic system which gives possibility to promote quality and management adaptiveness. Coming from it, the specified interpretation of concept «logistic system is in-process offered».

Key words: Logistic system (LS), logistic informative systems (LIS), macrologistic system, mikrologistichna system, mezologistichna system.

УДК 658.141.17.

Остафійчук Юлія Петрівна,
*Львівський національний університет
імені Івана Франка*

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ІНТЕГРАЦІЇ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНУ ФІНАНСОВУ СИСТЕМУ

Проаналізовано вплив фінансової кризи на основні тенденції розвитку фондового ринку України. Узагальнено висновки вітчизняних науковців стосовно переваг і недоліків інтеграції фондового ринку України у міжнародну фінансову систему як одного із механізмів зниження ризиків від світових фінансових криз.

Ключові слова: фондовий ринок, ринок цінних паперів, фінансова криза, інтеграція, міжнародна фінансова система, індекс.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування сучасної біржової системи, що має складну структуру і велику кількість фінансових інструментів, видів послуг, учасників, залежить насамперед від кон'юнктури ринку, економічних процесів, як зовнішніх, так і внутрішніх, і світових тенденцій.

При цьому групою ринків, найбільше схильних до ринкових шоків і криз, залишаються ринки країн із економікою, що формується, до яких належить і Україна. Оскільки ефективне існування закритого фондового ринку є неможливим, то інтеграція національного фондового ринку до європейської фінансової системи є неминучою. У цьому контексті розуміння причин та наслідків фінансових криз дасть можливість оцінити переваги і недоліки такої інтеграції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У більшості публікацій, присвячених фінансовим кризам 1998 та 2008 року, розглядаються причини й наслідки кризи: за її етапами і проявами [3], як іпотечної кризи, кризи ринку деривативів [8], системи ризиків [5]; проте поза увагою залишаються інфраструктура фондового ринку та її інтеграція до міжнародної фінансової системи.

Однак всі автори цих публікацій однакові в тому, що головною небезпекою входження фінансових ринків, що формуються до міжнародної фінансової системи є зростання схильності до фінансових криз. Для участі українського ринку цінних паперів у процесах глобалізації та інтернаціоналізації потрібно розробити систему механізмів, спрямованих на зменшення негативного зовнішнього впливу. Фінансова криза на фондовому ринку виявляється насамперед через неконтрольоване падіння курсів цінних паперів, кризу довіри серед національних та іноземних інвесторів, а також масштабний відплив капіталів із країни.

Дві наймасштабніші кризи на українському фондовому ринку спостерігалися в 1998 і 2008 роках [6].

Російська фінансова криза серпня 1998 року спровокувала падіння довіри іноземних інвесторів до ринків цінних паперів як в Російській Федерації, так і в Україні, в результаті чого було спричинено масовий відплив іноземного капіталу.

Криза 1998 року в Україні була викликана не лише зовнішніми, а й внутрішніми факторами. Серед основних внутрішніх факторів, що зумовили кризу були:

- більшість іноземних інвесторів належали до категорії спекулятивних;
- велику частину фондового ринку становили державні боргові цінні папери (подібно до російської фінансової «піраміди»);
- держава виявила свою неплатоспроможність.

У результаті дії зовнішніх і внутрішніх факторів настала криза, що вплинула не лише на слабозрозумитий фондовий ринок України, а й на банківську систему, систему національної валюти, державних фінансів. При цьому масовий вихід іноземних інвесторів із ринку став основною причиною глобальної фінансової кризи. Проте наслідки були не такими катастрофічними. Так, російські банки втратили близько 100 млн. дол. США, а прямі збитки українських банків становили всього 14 млн. дол. У результаті конверсії цінних паперів в Україні іноземні інвестори змогли повернути майже 50 % своїх коштів, тоді як у Росії цей показник коливався в межах 10–15 %.

За 10 наступних років ситуація мало змінилася. Незважаючи на відносну закритість українського фондового ринку від світових фінансових криз, він продовжував чутливо реагувати на зовнішні фактори. Показовим став 2007 рік. Найбільше зростання серед провідних індексів тоді показав DAX-індекс, який відображає темпи росту 30 найбільших акціонерних підприємств Німеччини. У свою чергу індекс Доу-Джонса, що показує динаміку 30 «блакитних фішок» американської економіки, на кінець року виріс лише на 2,31%. Японський фондовий ринок, також відчув на собі наслідки світової кризи: його найважливіший індекс Nikkei 225 Stock Average за підсумками року впав на 11,79 %. При цьому український фондовий ринок показав бурхливе зростання, що значною мірою відбулося за рахунок збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку України. Лівава частка цих коштів вкладалася в акції та облігації українських емітентів. Крім того, на фоні сповільнення доходів від депозитних вкладень населення переорієнтувало свої кошти у фондовий ринок, що стало можливим із розвитком інститутів спільного інвестування, вкладення в які за минулі роки стрімко зростали.

Наприкінці 2007 – на початку 2008 років вплив зовнішніх (іпотечна криза в США, що перетворилася на світову фінансову кризу) і внутрішніх (перевага на фондовому ринку іноземних спекулятивних інвесторів) факторів призвів до різкого падіння індексу ПФТС – основного індикатора стану українського фондового ринку. За п'ять місяців 2008 року індекс ПФТС знизився на 32,45 %. Іноземні інвестори вважали за краще вивести свої активи з цінних паперів і вкласти їх у більш ліквідні швейцарські франки й золото, а місцеві інвестори підтримали цю тенденцію. Неспекулятивні іноземні інвестори, що зазнали збитків на західних ринках, також стали виводити активи з українського фондового ринку для покриття своїх збитків; насамперед це стосувалося коштів ризикових активів. Першими почали позбавлятися від українських паперів західні інвестфонди. З початку цього року західні інвестори з українського фондового ринку вивели від \$50 до \$100 млн. [4]. При цьому вітчизняні банки тримали до 17 % своїх активів у державних цінних паперах і для підтримки ліквідності стали масово продавати корпоративні цінні папери. У результаті склалася несприятлива ситуація, за якої відплив іноземного капіталу й падіння фондового ринку вже неможливо було стримати через активи місцевих інвесторів і зусилля держави. Це у свою чергу спричинило вихід із фондового ринку спочатку великих українських учасників, а згодом і населення.

Постановка завдання. Дослідити переваги та недоліки інтеграції вітчизняного фондового ринку до міжнародних ринків як одного з механізмів зниження ризиків фінансової системи України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження фінансових ринків потребує перш за все чіткого тлумачення поняття «кризи». Криза на фондовому ринку – це стан, що виявляється у вигляді різкого зниження ліквідності ринку, падіння фондових індексів і курсів цінних паперів, виникнення дефолту емітентів за зобов'язаннями щодо цінних паперів, що призводить до банківської, валютної та боргової криз.

Наслідком міжнародних фондових криз є масовий відплив іноземних інвестицій, вивезення з країни коштів вітчизняних вкладників, різке падіння курсу національної валюти й інфляція. При цьому важливою особливістю поширення фондових криз на ринках цінних паперів країн із економікою, що формується, є висока ймовірність масового виходу інвесторів із фондових ринків внаслідок падіння одного з великих ринків, що формуються. Це пояснюється тим, що на таких ринках, як правило, працюють ті самі міжнародні інвестори, які в разі виникнення ризику падіння ринку починають виводити свої активи з усіх аналогічних ринків.

Проведений аналіз кризових явищ на українському й російському фондових ринках за останні два десятиліття дає можливість виявити ряд загальних рис і взаємозалежностей, а саме:

- висока залежність від іноземних портфельних інвесторів, які, на жаль, найчастіше здійснюють короткострокові спекулятивні вкладення;
- концентрація вкладень у цінні папери незначної групи великих емітентів;
- концентрація іноземних портфельних інвестицій навколо незначної групи великих інституціональних інвесторів, що здійснюють операції в умовах високого ризику й високої залежності від зовнішніх позик;
- недосконалість інфраструктури внутрішнього фондового ринку [4].

Особливу увагу слід звернути на недосконалу структуру фондового ринку, що проявляється в концентрації ризиків у найслабших місцях складної організаційної системи [2]. Виникає ланцюгова реакція наростання ризиків, унаслідок чого фондовий ринок втрачає можливість самостійно, стабільно й ефективно працювати. Олігополістична структура іноземних інвесторів породжує проблему – маніпулювання фондовим ринком у їхніх спекулятивних інтересах, пов'язаних із одержанням прибутку від короткострокових змін кон'юнктури ринку. При цьому ізольованість національної торгово-організаційної інфраструктури, по-перше, надає можливість для подібних маніпуляцій, по-друге, унеможливує доступ до міжнародних ринків капіталів для рефінансування в умовах кризи. Тобто можна зробити припущення: наскільки український фондовий ринок інтегрований у міжнародну фінансову систему, таким є рівень його залежності від світових фінансових криз.

Крім того, слід відзначити, що криза 2008 року виявила досить важливий негативний аспект інтеграції національного ринку цінних паперів у міжнародну фінансову систему: з одного боку, досить вільний доступ великих закордонних спекулятивних інвесторів (зацікавленість у можливості одержання більших доходів при вищому рівні ризику) викликає сильну залежність від настроїв на світовому ринку; з другого боку, закритість біржової системи й висока вартість входу на український ринок роблять практично неможливим залучення дрібних і середніх неспекулятивних інвесторів. Через зовнішні фактори національний фондовий ринок піддається впливові криз, при цьому кризові фактори посилюються слабкою структурою учасників ринку, отже, падіння його внаслідок кризи виявляється більш глибоким, ніж на ринках країн із розвинутою

економікою. Таким чином, можна стверджувати, що, крім усіх інших структурних недоліків, закритість торгово-організаційної інфраструктури для іноземних інвесторів збільшує падіння ринку майже на 10 % [7].

Для запобігання подібним ситуаціям, на думку автора, потрібно створити єдину національну конкурентоспроможну фондову біржу з чіткими, прозорими вимогами до її учасників, високим рівнем технічного забезпечення, що практично не можливо без інтеграції до європейського ринку [1]. Така фондова біржа зможе істотно стимулювати зростання частки організованого ринку цінних паперів, і це значно знизить волатильність ринку і його схильність до зовнішніх криз. Для обмеження входу на ринок спекулятивного інвестора слід створити чітку систему вимог до іноземних вкладників.

Узагальнюючи вищеописані тенденції на фондовому ринку України, можна сформулювати переваги і недоліки інтеграції цієї торгово-організаційної структури в міжнародну фінансову систему.

Перевагами інтеграції є:

- залучення у національний ринок іноземних стратегічних інвесторів і зміна структури останніх у бік зменшення кількості спекулятивних вкладників;
- допуск більшої кількості інвесторів і послаблення ролі декількох існуючих великих спекулятивних інвесторів;
- зниження волатильності фондового ринку;
- зниження концентрації фінансових інструментів і фінансових інститутів;
- поява доступу для невеликих інвесторів та емітентів до міжнародних ринків капіталу;
- зниження концентрації фінансових ризиків;
- збільшення частки організованого ринку не регулятивними, а ринковими засобами;
- посилення прозорості ринку й обмеження використання інсайдерської інформації.

Недоліками інтеграції є:

- зменшення ролі національних інвесторів та, як наслідок, масовий пошук закордонних об'єктів вкладення;
- більш високий ступінь схильності до світових процесів, у тому числі криз.

Крім того, наслідком досить високого ступеня інтеграції економіки у світові економічні процеси є виникнення ряду взаємозалежностей:

- залежність від світових ринків-лідерів (іпотечна криза США 2007 року спричинила кризи в більшості країн із розвинутою економікою);
- падіння фондових ринків країн із розвинутою економікою спричиняє вплив коштів для ліквідації внутрішніх проблем із ринків, які формуються, що сприяє виникненню кризи й на них;
- взаємозалежність фондових ринків, що формуються, зумовлена наявністю загальних груп інвесторів, які мають подібні рівень розвитку і внутрішні проблеми.

Висновки. Таким чином, аналіз кризових ситуацій, які хоча і є тимчасовим явищем, але дають можливість виявити найслабші місця у функціонуванні фондового ринку, допомагає визначити переваги і недоліки його інтеграції до європейської фінансової системи.

Зменшення наслідків кризових ситуацій можливе лише за умови залучення до розбудови біржового ринку цінних паперів України іноземних інвесторів.

Європейську інтеграцію фондового ринку України слід розглядати як механізм зниження ризиків від світових фінансових криз. При цьому, фондовий ринок України повинен орієнтуватися не тільки на досвід європейських держав, а й на розбудову власного законодавства, оскільки згідно з правилами Європейського Союзу у його країнах діє принцип превалювання національного законодавства.

Список використаних джерел

1. Барановский О. Ринок цінних паперів в Україні: стан, проблеми, перспективи / О. Барановский // Банківська справа. – 2009. – № 6. – С. 42–45.
2. Бардакова А. В. Проблема інтеграції України в світовий фондовий ринок / А. В. Бардакова // Діловий вісник. – 2005. – №12(139). – С.7.
3. Вахненко Т. П. Фінансова криза в Україні: фактори, механізми дії, заходи подолання / Т. П. Вахненко//Фінанси України. – 2008. – № 10. – С. 3–21.
4. Гаращук Ж. Нерезиденти вивели з фондового ринку України \$150 млн. / Ж. Гаращук // Ділові новини України. 06.05.2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rynok.biz.
5. Міщенко В. І. Основні напрями забезпечення стабільності фінансового сектору України в контексті глобальних процесів / В. І. Міщенко, С. В. Міщенко // Фінанси України. – 2008. – № 5. – С. 56–69.
6. Пасечник Т. О. Європейська інтеграція фондового ринку України як механізм зниження ризиків / Т. О. Пасечник, О. В. Копилова // Фінансовий ринок. – 2009. – № 6. – С. 77–84.
7. Серебрянникова Л. А. Світовий досвід регулювання ринку цінних паперів / Л. А. Серебрянникова // Фінанси. – 2009. – № 1. – С. 54–58.
8. Чибриков Г. Г. Зміст і арифметика фінансової кризи / Г. Г. Чибриков // Банківська справа. – 2008. – № 12. – С. 51–59.

Остафійчук Ю. П. Преимущества и недостатки интеграции фондового рынка Украины в международную финансовую систему

Проанализировано влияние финансового кризиса на основные тенденции развития фондового рынка Украины. Обобщены выводы отечественных экономистов относительно преимуществ и недостатков интеграции фондового рынка Украины в международную финансовую систему, как одного из механизмов снижения рисков от мировых финансовых кризисов.

Ключевые слова: фондовый рынок, рынок ценных бумаг, финансовый кризис, интеграция, международная финансовая система, индекс

Ostafijchuk U. P. Advantages and Disadvantages of Stock Market of Ukraine Integration into International Financial System

The influence of financial crisis on main tendencies of stock market of Ukraine development has been analysed. The article generalizes the conclusions of native scientists concerning advantages and disadvantages of stock market of Ukraine integration into international financial system as one of the mechanism of reducing risks from world financial crisis.

Key words: stock market, securities market, financial crisis, integration, international financial system, index

